Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 24ης Φεβρουαρίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) – Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιβολή του κράτους δικαίου στο Κοσσυφοπέδιο (Eulex Κοσσυφοπέδιο) – Κοινή δράση 2008/124/ΚΕΠΠΑ – Άρθρο 8, παράγραφοι 3 και 5, άρθρο 9, παράγραφος 3, και άρθρο 10, παράγραφος 3 – Ιδιότητα του εργοδότη του προσωπικού της αποστολής – Άρθρο 16, παράγραφος 5 – Υποκατάσταση»

Στην υπόθεση C-283/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το tribunal du travail francophone de Bruxelles (γαλλόφωνο δικαστήριο εργατικών διαφορών των Βρυξελλών, Βέλγιο) με απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Ιουνίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

CO κ.λπ.

κατά

MJ,

Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ),

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Eulex Κοσσυφοπέδιο,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts, Πρόεδρο του Δικαστηρίου, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του πέμπτου τμήματος, Κ. Λυκούργο, I. Jarukaitis και M. Ilešič, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: E. Tanchev

γραμματέας: M. Krausenböck, διοικητική υπάλληλος,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 16ης Ιουνίου 2021,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– οι CO κ.λπ., εκπροσωπούμενοι από την N. de Montigny, avocate,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους B. Mongin και G. Gattinara καθώς και από την Y. Marinova,

– η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ), εκπροσωπούμενη από τους S. Marquardt και R. Spac καθώς από την E. Orgován,

– το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αρχικώς εκπροσωπούμενο από την P. Mahnič και τον A. Vitro, στη συνέχεια από τους A. Vitro και K. Kouri,

– η Eulex Κοσσυφοπέδιο, εκπροσωπούμενη από τις E. Raoult και M. Vicente Hernandez, avocates,

– η Ισπανική Κυβέρνηση, αρχικώς εκπροσωπούμενη από τον S. Jiménez García, στη συνέχεια από την M. J. Ruiz Sánchez,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφοι 3 και 5, του άρθρου 9, παράγραφος 3, και του άρθρου 10, παράγραφος 3, της κοινής δράσης 2008/124/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 4ης Φεβρουαρίου 2008, σχετικά με την Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιβολή του κράτους δικαίου στο Κοσσυφοπέδιο, Eulex Κοσσυφοπέδιο (ΕΕ 2008, L 42, σ. 92).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, των CO κ.λπ., ήτοι 45 νυν ή πρώην μελών του διεθνούς πολιτικού προσωπικού της αποστολής για την επιβολή του κράτους δικαίου στο Κοσσυφοπέδιο, καλούμενη, κατά το άρθρο 1 της κοινής δράσης 2008/124, «Eulex Κοσσυφοπέδιο» (στο εξής: Eulex Κοσσυφοπέδιο), και, αφετέρου, του MJ, υπό την ιδιότητα του αρχηγού της αποστολής, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με την τροποποίηση των όρων εργασίας των εν λόγω μελών του διεθνούς πολιτικού προσωπικού και, για ορισμένα εξ αυτών, σχετικά με τη μη ανανέωση των συμβάσεων εργασίας τους.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινή δράση 2008/124

3 Το άρθρο 1 της κοινής δράσης 2008/124, το οποίο τιτλοφορείται «Αποστολή», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Η ΕΕ ιδρύει Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιβολή του κράτους δικαίου στο Κοσσυφοπέδιο, Eulex Κοσσυφοπέδιο (εφεξής καλούμενη: "Eulex Κοσσυφοπέδιο").»

4 Το άρθρο 2 της εν λόγω κοινής δράσης, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δήλωση αποστολής», ορίζει τα εξής:

«Η Eulex Κοσσυφοπέδιο επικουρεί τα όργανα του Κοσσυφοπεδίου, τις δικαστικές αρχές και τις αρχές επιβολής του νόμου στην πορεία τους προς τη βιωσιμότητα και την υπευθυνότητα, καθώς και στην περαιτέρω ανάπτυξη και ενίσχυση ενός ανεξάρτητου πολυεθνοτικού συστήματος δικαιοσύνης και μιας πολυεθνοτικής αστυνομίας και τελωνειακής υπηρεσίας, εξασφαλίζοντας ότι τα όργανα αυτά είναι απαλλαγμένα από πολιτικές παρεμβάσεις και συνάδουν με διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα και ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές.

Το έργο της Eulex Κοσσυφοπέδιο, η οποία ενεργεί σε πλήρη συνεργασία με τα προγράμματα συνδρομής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνίσταται στην παρακολούθηση, την καθοδήγηση και την παροχή συμβουλών αλλά και στην άσκηση ορισμένων εκτελεστικών αρμοδιοτήτων.»

5 Κατά το τιτλοφορούμενο «Αρχηγός αποστολής» άρθρο 8 της εν λόγω κοινής δράσης:

«1. Ο Αρχηγός Αποστολής είναι υπεύθυνος να διοικεί και ελέγχει την Eulex Κοσσυφοπέδιο σε επίπεδο θεάτρου επιχειρήσεων.

[…]

3. Ο Αρχηγός Αποστολής εκδίδει εντολές προς το σύνολο του προσωπικού της Eulex Κοσσυφοπέδιο, συμπεριλαμβανομένου του γραφείου συντονισμού των Βρυξελλών για την αποτελεσματική εκτέλεση της Eulex Κοσσυφοπέδιο στο θέατρο επιχειρήσεων, αναλαμβάνοντας το συντονισμό και την καθημερινή διαχείριση της αποστολής σύμφωνα με τις εντολές του Διοικητή Μη Στρατιωτικών Επιχειρήσεων.

[…]

5. Ο Αρχηγός Αποστολής είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Eulex Κοσσυφοπέδιο. Προς το σκοπό αυτόν, ο Αρχηγός Αποστολής υπογράφει σύμβαση με την Επιτροπή.

[…]

7. Ο Αρχηγός Αποστολής εκπροσωπεί την Eulex Κοσσυφοπέδιο στην περιοχή επιχειρήσεων και εξασφαλίζει την κατάλληλη προβολή της Eulex Κοσσυφοπέδιο.

[…]»

6 Κατά το άρθρο 9 της ίδιας κοινής δράσης, με τίτλο «Προσωπικό»:

«1. Ο αριθμός και τα προσόντα του προσωπικού της Eulex Κοσσυφοπέδιο είναι σύμφωνα με τη Δήλωση αποστολής όπως ορίζονται στο άρθρο 2, τα καθήκοντα που ορίζονται στο άρθρο 3 και τη διάρθρωση της Eulex Κοσσυφοπέδιο όπως ορίζεται στο άρθρο 6.

2. Η Eulex Κοσσυφοπέδιο απαρτίζεται κυρίως από προσωπικό αποσπασμένο από κράτη μέλη ή θεσμικά όργανα της [Ένωσης]. Κάθε κράτος μέλος ή θεσμικό όργανο της [Ένωσης] επιβαρύνεται με τις δαπάνες που συνδέονται με το προσωπικό της αποστολής που έχει αποσπάσει, συμπεριλαμβανομένων των ταξιδιωτικών εξόδων προς και από τον τόπο τοποθέτησης, των μισθών, της ιατροφαρμακευτικής κάλυψης, των επιδομάτων εκτός ημερησίων αποζημιώσεων και των εφαρμοστέων επιδομάτων κινδύνου και δυσμενών συνθηκών.

3. Η Eulex Κοσσυφοπέδιο δύναται επίσης να προσλαμβάνει διεθνές και τοπικό μη στρατιωτικό προσωπικό με σύμβαση εργασίας, αναλόγως των αναγκών.

[…]»

7 Το άρθρο 10 της κοινής δράσης 2008/124, το οποίο φέρει τον τίτλο «Καθεστώς της Eulex Κοσσυφοπέδιο και του προσωπικού της», ορίζει στην παράγραφο 3 τα εξής:

«Οι όροι εργασίας, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις για το διεθνές και τοπικό πολιτικό προσωπικό καθορίζονται στις συμβάσεις μεταξύ του Αρχηγού Αποστολής και των μελών του προσωπικού.»

Η κοινή δράση 2008/124, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2014/349/ΚΕΠΠΑ

8 Η κοινή δράση 2008/124 τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, με την απόφαση 2014/349/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2014 (ΕΕ 2014, L 174, σ. 42) (στο εξής: κοινή δράση 2008/124, όπως τροποποιήθηκε), και παρατάθηκε με την απόφαση αυτή έως τις 14 Ιουνίου 2016.

9 Κατά την αιτιολογική σκέψη 6 της αποφάσεως 2014/349:

«(6) Η Eulex Κοσσυφοπέδιο θα διεξαχθεί στα πλαίσια κατάστασης που ενδέχεται να επιδεινωθεί και να εμποδίσει την επίτευξη των στόχων της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, όπως εκτίθενται στο άρθρο 21 της Συνθήκης [ΕΕ].»

10 Το άρθρο 15α της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, έχει ως εξής:

«Η Eulex Κοσσυφοπέδιο έχει την ικανότητα να αγοράζει υπηρεσίες και προμήθειες, να συνάπτει συμβάσεις και να συμφωνεί διοικητικές ρυθμίσεις, να απασχολεί προσωπικό, να διατηρεί τραπεζικούς λογαριασμούς, να αγοράζει και να διαθέτει περιουσιακά στοιχεία και να εξοφλεί τα χρέη της, καθώς και να είναι διάδικος, εφόσον απαιτείται για την εφαρμογή της παρούσας κοινής δράσης.»

11 Το άρθρο 16, παράγραφος 5, της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, ορίζει τα εξής:

«Η Eulex Κοσσυφοπέδιο είναι υπεύθυνη για κάθε απαίτηση και υποχρέωση που προκύπτει από την εκτέλεση της εντολής από 15ης Ιουνίου 2014, με την εξαίρεση των απαιτήσεων που αφορούν σοβαρό παράπτωμα του αρχηγού της αποστολής, για το οποίο αυτός φέρει την ευθύνη.»

12 Κατά το άρθρο 20 της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε:

«Η παρούσα κοινή δράση αρχίζει να ισχύει από την ημερομηνία της έκδοσής της.

Λήγει στις 14 Ιουνίου 2016. […]»

13 Σύμφωνα με το άρθρο 2 της αποφάσεως 2014/349, η απόφαση αυτή τέθηκε σε ισχύ την ημέρα της εκδόσεώς της, στις 12 Ιουνίου 2014.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

14 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι οι ενάγοντες της κύριας δίκης υπηρετούσαν, ή υπηρετούν ακόμη, στην αποστολή Eulex Κοσσυφοπέδιο ως μέλη του διεθνούς πολιτικού προσωπικού, στο πλαίσιο συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, οι οποίες ανανεώνονταν διαδοχικά. Οι συμβάσεις αυτές περιείχαν ρήτρα δικαιοδοσίας υπέρ των δικαστηρίων των Βρυξελλών (Βέλγιο). Για ορισμένες από τις οικείες συμβάσεις, η εν λόγω ρήτρα αντικαταστάθηκε μεταγενέστερα από ρήτρα περί αρμοδιότητας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τον Οκτώβριο του 2014 και μετά.

15 Ο MJ διετέλεσε αρχηγός της αποστολής από την 1η Φεβρουαρίου 2013 έως τις 14 Οκτωβρίου 2014, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονταν ειδικότερα στις συμβάσεις τις οποίες ο MJ συνήψε με την Επιτροπή την 1η Φεβρουαρίου και στις 7 Ιουνίου 2013.

16 Την άνοιξη του 2012 έλαβε χώρα αναταξινόμηση των διαφόρων καθηκόντων εντός της Eulex Κοσσυφοπέδιο, η οποία είχε ως αποτέλεσμα, κατά τους ενάγοντες της κύριας δίκης, την τροποποίηση της περιγραφής της θέσεώς τους και τη σημαντική μείωση των αποδοχών τους. Την αναταξινόμηση αυτή ακολούθησαν τρία «κύματα» μη ανανεώσεως συμβάσεων εργασίας, ήτοι την άνοιξη και το καλοκαίρι του 2013, το φθινόπωρο του 2014 και το φθινόπωρο του 2016.

17 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στις 6 Αυγούστου 2013, ορισμένοι από τους ενάγοντες της κύριας δίκης άσκησαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, προσφυγή κατά της Επιτροπής, της ΕΥΕΔ και της Eulex Κοσσυφοπέδιο, με αίτημα την ακύρωση των αποφάσεων που είχε λάβει ο MJ, υπό την ιδιότητα του αρχηγού της αποστολής, περί μη ανανεώσεως των συμβάσεων εργασίας των εν λόγω προσφευγόντων μετά από ορισμένη ημερομηνία.

18 Με διάταξη της 30ής Σεπτεμβρίου 2014, Bitiqi κ.λπ. κατά Επιτροπής κ.λπ. (T-410/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:871), το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή αυτή λόγω ελλείψεως δικαιοδοσίας με το σκεπτικό ότι η έννομη σχέση που αποτελούσε το αντικείμενο της διαφοράς εντασσόταν σε συμβατικό πλαίσιο και, ως εκ τούτου, ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής της ρήτρας δικαιοδοσίας υπέρ των δικαστηρίων των Βρυξελλών που περιείχαν οι συμβάσεις εργασίας, με την οποία τα δικαστήρια αυτά καθίσταντο αρμόδια να αποφαίνονται επί των διαφορών που ανακύπτουν από ή σχετίζονται με τις επίμαχες συμβάσεις.

19 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στις 11 Ιουλίου, 14 Ιουλίου και 21 Οκτωβρίου 2014, οι ενάγοντες της κύριας δίκης άσκησαν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ήτοι του tribunal du travail francophone de Bruxelles (γαλλόφωνου δικαστηρίου εργατικών διαφορών των Βρυξελλών, Βέλγιο), αγωγές, βάλλοντας κατά της αναταξινομήσεως των καθηκόντων τους και/ή κατά της μη ανανεώσεως των συμβάσεων εργασίας τους, καθώς και κατά του καθεστώτος που εφαρμόστηκε στην περίπτωσή τους, ιδίως όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση, και ζητώντας αποζημίωση.

20 Αρχικώς, οι εν λόγω αγωγές ασκήθηκαν κατά του MJ ως αρχηγού αποστολής, του Συμβουλίου, της Επιτροπής και της ΕΥΕΔ. Προς αντίκρουσή τους, οι ως άνω τέσσερις εναγόμενοι της κύριας δίκης προέβαλαν ωστόσο ότι, δυνάμει της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, η Eulex Κοσσυφοπέδιο είχε την αποκλειστική ευθύνη για κάθε απαίτηση και υποχρέωση που προκύπτει από την εκτέλεση της εντολής, τούτο δε τόσο για το μέλλον όσο και για το παρελθόν, σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφος 5, της εν λόγω κοινής δράσης, όπως τροποποιήθηκε.

21 Ως αντίδραση, οι ενάγοντες της κύριας δίκης άσκησαν προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση, προκειμένου η Eulex Κοσσυφοπέδιο να μετάσχει στη διαδικασία ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο διαχώρισε την εξέταση της προσεπικλήσεως αυτής από την εξέταση των προκαταρκτικών ζητημάτων σχετικά με το παραδεκτό και τη διαδικασία, τα οποία ανέκυψαν με τις αγωγές κατά των τεσσάρων πρώτων εναγομένων της κύριας δίκης.

22 Με μη οριστική απόφαση της 1ης Ιουνίου 2018, το αιτούν δικαστήριο έκρινε ότι ο MJ έπρεπε να απαλλαγεί από κάθε ευθύνη για το χρονικό διάστημα μετά τις 12 Ιουνίου 2014, ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκε η απόφαση 2014/349, και, συνεπώς, έπρεπε να θεωρηθεί ότι, από την ημερομηνία αυτή, ο MJ δεν ενεργούσε πλέον ιδίω ονόματι, παρά μόνον ως «εκπρόσωπος» της Eulex Κοσσυφοπέδιο. Το αιτούν δικαστήριο έκρινε περαιτέρω ότι το Συμβούλιο, η Επιτροπή και η ΕΥΕΔ έπρεπε επίσης να απαλλαγούν από κάθε ευθύνη για το ίδιο ως άνω χρονικό διάστημα, δεδομένου ότι, κατά την ημερομηνία αυτή, η Eulex Κοσσυφοπέδιο διέθετε αυτοτελή νομική προσωπικότητα, οι δε επίμαχες πράξεις της πραγματοποιούνταν πλέον ιδίω αυτής ονόματι. Εντούτοις, όσον αφορά το προ της 12ης Ιουνίου 2014 χρονικό διάστημα, το αιτούν δικαστήριο διέταξε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας προκειμένου να δοθεί στους διαδίκους η ευχέρεια να αναπτύξουν τους ισχυρισμούς τους σχετικά με την ύπαρξη της εντολής που φέρεται να ανατέθηκε στον MJ, ως αρχηγό της αποστολής, και στους προκατόχους του κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα.

23 Αφού έλαβε υπόψη τους ισχυρισμούς των διαδίκων, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι εξακολουθεί να διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με το αν ο MJ ενήργησε ιδίω ονόματι ή για λογαριασμό ενός ή πλειόνων θεσμικών οργάνων.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, το tribunal du travail francophone de Bruxelles (γαλλόφωνο δικαστήριο εργατικών διαφορών των Βρυξελλών) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν [το άρθρο 8, παράγραφος 3,] και [το άρθρο 10, παράγραφος 3,] της [κοινής δράσης 2008/124], ενδεχομένως σε συνδυασμό με όλες τις άλλες τυχόν συναφείς διατάξεις, την έννοια ότι προσδίδουν στον αρχηγό της αποστολής, στο όνομά του και για λογαριασμό του, την ιδιότητα του εργοδότη του διεθνούς πολιτικού προσωπικού που υπηρετούσε στην αποστολή [Eulex Κοσσυφοπέδιο] κατά το προγενέστερο της 12ης Ιουνίου 2014 χρονικό διάστημα, ή, λαμβανομένων ιδίως υπόψη [του άρθρου 8, παράγραφος 5,] και [του άρθρου 9, παράγραφος 3,] της κοινής δράσης [2008/124], έχουν την έννοια ότι προσδίδουν την ιδιότητα του εργοδότη στην [Ένωση] και/ή σε θεσμικό όργανο της [Ένωσης], όπως η [Επιτροπή], η [ΕΥΕΔ], το [Συμβούλιο] ή ενδεχομένως τυχόν άλλο θεσμικό όργανο, για λογαριασμό του οποίου […] ο αρχηγός της αποστολής ενεργούσε μέχρι την ημερομηνία εκείνη δυνάμει εντολής, εξουσιοδοτήσεως ή οιασδήποτε άλλης μορφής εκπροσωπήσεως που ενδεχομένως πρέπει να προσδιοριστεί;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού

25 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη, διότι δεν ασκεί επιρροή στην επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

26 Αφενός, η αίτηση αυτή αφορά διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που δεν ίσχυαν πλέον κατά την κατάθεση των δικογράφων ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, από το άρθρο 16, παράγραφος 5, της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε και τέθηκε σε ισχύ στις 12 Ιουνίου 2014, προκύπτει ότι, από τις 15 Ιουνίου 2014, η Eulex Κοσσυφοπέδιο, η οποία διαθέτει δικαιοπρακτική ικανότητα, αναλαμβάνει την ευθύνη για κάθε απαίτηση και υποχρέωση που προκύπτει από την εκτέλεση της εντολής της αποστολής. Εξάλλου, για τον λόγο αυτό, οι ενάγοντες της κύριας δίκης κίνησαν παράλληλη διαδικασία κατά της Eulex Κοσσυφοπέδιο ενώπιον του ίδιου εθνικού δικαστηρίου, στηριζόμενη στα ίδια πραγματικά περιστατικά.

27 Αφετέρου, η Επιτροπή αμφισβητεί, βάσει των σκέψεων 34 έως 51 της αποφάσεως της 5ης Ιουλίου 2018, Jenkinson κατά Συμβουλίου κ.λπ. (C-43/17 P, EU:C:2018:531), τη διάκριση στην οποία προέβη το αιτούν δικαστήριο μεταξύ του προ της 12ης Ιουνίου 2014 χρονικού διαστήματος και του χρονικού διαστήματος μετά την ημερομηνία αυτή.

28 Συναφώς, υπενθυμίζεται εντούτοις ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, απόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της μέλλουσας να εκδοθεί δικαστικής αποφάσεως, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα της προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, καθόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να αποφανθεί επ' αυτών (απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, σκέψη 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

29 Επομένως, τα ερωτήματα τα οποία αφορούν το δίκαιο της Ένωσης είναι κατά τεκμήριο λυσιτελή. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος που έχει υποβάλει εθνικό δικαστήριο μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το ζήτημα είναι υποθετικής φύσεως ή, ακόμη, όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

30 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι η προβαλλόμενη αδυναμία εφαρμογής στη διαφορά της κύριας δίκης των διατάξεων των οποίων ζητείται η ερμηνεία δεν προκύπτει προδήλως από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο. Ειδικότερα, η ύπαρξη χωριστού δικογράφου στρεφόμενου κατά της Eulex Κοσσυφοπέδιο ουδόλως είναι ικανή να καταδείξει ότι τα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο ερωτήματα σχετικά με τις εν λόγω διατάξεις δεν είναι πραγματικά ή ότι η ερμηνεία τους ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της κύριας δίκης.

31 Βεβαίως, στις σκέψεις 34 έως 51 της αποφάσεως της 5ης Ιουλίου 2018, Jenkinson κατά Συμβουλίου κ.λπ. (C-43/17 P, EU:C:2018:531), το Δικαστήριο έκρινε ότι το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του επί αιτήματος επαναχαρακτηρισμού της τελευταίας συμβάσεως εργασίας που είχε συναφθεί από μέλος του προσωπικού που απασχολείτο στην Eulex Κοσσυφοπέδιο, οφείλει να λαμβάνει υπόψη και τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί από το εν λόγω μέλος του προσωπικού σε προγενέστερο χρόνο, έστω και αν δεν ήταν ratione temporis αρμόδιο να αποφανθεί επί των συμβάσεων αυτών. Ωστόσο, η λύση αυτή δεν δύναται να καταστήσει το προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο υποθετικής φύσεως. Πράγματι, το ερώτημα αυτό δεν αφορά την αρμοδιότητα ratione temporis του αιτούντος δικαστηρίου επί της διαφοράς της κύριας δίκης, αλλά τον προσδιορισμό της οντότητας που είναι υπεύθυνη για την εκτέλεση της αποστολής Eulex Κοσσυφοπέδιο και, ως εκ τούτου, τον προσδιορισμό της οντότητας που νομιμοποιείται παθητικά στο πλαίσιο της αγωγής της κύριας δίκης.

32 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, διαπιστώνεται ότι το υποβληθέν ερώτημα δεν μπορεί να θεωρηθεί αλυσιτελές για την έκβαση της υποθέσεως της κύριας δίκης και ότι, ως εκ τούτου, είναι παραδεκτό.

Επί της ουσίας

33 Υπενθυμίζεται εισαγωγικώς ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της διαδικασίας συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου την οποία θεσπίζει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, στο Δικαστήριο απόκειται να δώσει στο εθνικό δικαστήριο μια χρήσιμη απάντηση που να του παρέχει τη δυνατότητα επιλύσεως της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο μπορεί να αναδιατυπώσει, εφόσον είναι αναγκαίο, τα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί. Επιπλέον, το Δικαστήριο ενδέχεται να χρειαστεί να λάβει υπόψη κανόνες του δικαίου της Ένωσης στους οποίους δεν αναφέρθηκε ο εθνικός δικαστής με το ερώτημά του [απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2019, Centraal Justitieel Incassobureau (Αναγνώριση και εκτέλεση χρηματικών ποινών), C-671/18, EU:C:2019:1054, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

34 Εν προκειμένω, αφενός, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι, με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να προσδιοριστεί η οντότητα που είναι υπεύθυνη για την εκτέλεση της αποστολής Eulex Κοσσυφοπέδιο κατά το προ της 12ης Ιουνίου 2014 χρονικό διάστημα και η οποία πρέπει, ως εκ τούτου, να θεωρηθεί ότι νομιμοποιείται παθητικά στο πλαίσιο της αγωγής της κύριας δίκης.

35 Αφετέρου, επισημαίνεται ότι, από τυπικής απόψεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί της ερμηνείας όχι μόνον του άρθρου 8, παράγραφοι 3 και 5, του άρθρου 9, παράγραφος 3, και του άρθρου 10, παράγραφος 3, της κοινής δράσης 2008/124, αλλά και «σε συνδυασμό με όλες τις άλλες τυχόν συναφείς διατάξεις». Το άρθρο 16, παράγραφος 5, της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, διευκρινίζει ότι, από 15ης Ιουνίου 2014, η Eulex Κοσσυφοπέδιο υπέχει ευθύνη για κάθε απαίτηση και υποχρέωση που προκύπτει από την εκτέλεση της αποστολής που της έχει ανατεθεί, με την εξαίρεση των απαιτήσεων που αφορούν σοβαρό παράπτωμα του αρχηγού της αποστολής.

36 Επομένως, προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 8, παράγραφοι 3 και 5, το άρθρο 9, παράγραφος 3, και το άρθρο 10, παράγραφος 3, της κοινής δράσης 2008/124, καθώς και το άρθρο 16, παράγραφος 5, της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, έχουν την έννοια ότι ορίζουν ως εργοδότη του προσωπικού της Eulex

Κοσσυφοπέδιο, κατά το προ της 12ης Ιουνίου 2014 χρονικό διάστημα, τον αρχηγό της αποστολής, ο οποίος ενεργεί στο όνομά του και για λογαριασμό του, και/ή την Επιτροπή, την ΕΥΕΔ, το Συμβούλιο ή οιαδήποτε άλλη οντότητα.

37 Εν προκειμένω, όσον αφορά το περιεχόμενο του άρθρου 16, παράγραφος 5, της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι υφίσταται ασάφεια ως προς το χρονικό πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως, στο μέτρο που, κατ' ουσίαν, η έκφραση «από 15ης Ιουνίου 2014» θα μπορούσε να γίνει αντιληπτή υπό την έννοια ότι αναφέρεται στην ημερομηνία κατά την οποία η Eulex Κοσσυφοπέδιο κατέστη υπεύθυνη για τις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από την εκτέλεση της εντολής της, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων και υποχρεώσεων που απορρέουν από πράξεις οι οποίες έλαβαν χώρα σε προγενέστερο χρόνο, ή, εναλλακτικώς, υπό την έννοια ότι η Eulex Κοσσυφοπέδιο είναι υπεύθυνη μόνο για τις έννομες καταστάσεις που δημιουργήθηκαν μετά την εν λόγω ημερομηνία.

38 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αυτή αποτελεί μέρος [πρβλ. απόφαση της 29ης Απριλίου 2021, X (Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, σκέψη 69 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

39 Όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 16, παράγραφος 5, της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, το άρθρο αυτό ορίζει ότι η Eulex Κοσσυφοπέδιο είναι υπεύθυνη για κάθε απαίτηση και υποχρέωση που προκύπτει από την εκτέλεση της εντολής από 15ης Ιουνίου 2014, με την εξαίρεση των απαιτήσεων που αφορούν σοβαρό παράπτωμα του αρχηγού της αποστολής, για το οποίο αυτός φέρει την ευθύνη.

40 Επομένως, η εν λόγω διάταξη αποσκοπεί στο να διευκρινίσει ποιος είναι υπεύθυνος για τις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις σχετικά με την εκτέλεση της αποστολής που έχει ανατεθεί στην Eulex Κοσσυφοπέδιο, όπερ συνεπάγεται ότι σκοπός της δεν είναι να προσδιορίσει ποιος πρέπει να θεωρηθεί ως ο αυτουργός των πράξεων που εμπίπτουν στην αποστολή αυτή από τις 15 Ιουνίου 2014 και στο εξής, αλλά ποιος υπέχει τη σχετική ευθύνη από την ημερομηνία αυτή.

41 Κατά συνέπεια, η φράση «από 15ης Ιουνίου 2014» έχει την έννοια ότι δεν αναφέρεται στην ημερομηνία κατά την οποία πρέπει, ενδεχομένως, να έχουν λάβει χώρα πράξεις, ή να έχουν γεννηθεί ή δημιουργηθεί υποχρεώσεις ή απαιτήσεις, προκειμένου να στοιχειοθετηθεί ευθύνη της Eulex Κοσσυφοπέδιο, αλλά στην ημερομηνία από την οποία πρέπει να θεωρηθεί ότι η Eulex Κοσσυφοπέδιο αναλαμβάνει την ευθύνη για κάθε ζημία και κάθε υποχρέωση που γεννάται ή πρόκειται να γεννηθεί από την εκτέλεση της αποστολής που της έχει ανατεθεί και, ως εκ τούτου, ότι υποκαθίσταται, από την ημερομηνία αυτή, στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ή των προσώπων που ήταν προηγουμένως υπεύθυνα για την εκτέλεση της αποστολής αυτής, με την εξαίρεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από σοβαρό παράπτωμα του αρχηγού της αποστολής, για το οποίο αυτός φέρει την ευθύνη.

42 Η ανωτέρω ερμηνεία ενισχύεται τόσο από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 16, παράγραφος 5, της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, όσο και από τους σκοπούς που επιδιώκει η ρύθμιση αυτή.

43 Όσον αφορά το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η εν λόγω διάταξη, επισημαίνεται ότι, κατόπιν της θέσεως σε ισχύ, στις 12 Ιουνίου 2014, του άρθρου 15α της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, η Eulex Κοσσυφοπέδιο έχει την ικανότητα να αγοράζει υπηρεσίες και

προμήθειες, να συνάπτει συμβάσεις και να συμφωνεί διοικητικές ρυθμίσεις, να απασχολεί προσωπικό, να διατηρεί τραπεζικούς λογαριασμούς, να αγοράζει και να διαθέτει περιουσιακά στοιχεία και να εξοφλεί τα χρέη της, καθώς και να είναι διάδικος, εφόσον απαιτείται για την εφαρμογή της εν λόγω κοινής δράσης.

44 Από την εν λόγω δικαιοπρακτική ικανότητα την οποία διαθέτει η Eulex Κοσσυφοπέδιο, βάσει του άρθρου 15α της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, η οποία περιλαμβάνει την ικανότητα να είναι διάδικος σε ένδικες διαδικασίες, προκύπτει ότι η εν λόγω οντότητα υπείχε, ήδη πριν από τις 15 Ιουνίου 2014, ευθύνη για την εκτέλεση της αποστολής που της έχει ανατεθεί. Υπό τις συνθήκες αυτές, το άρθρο 16, παράγραφος 5, της εν λόγω κοινής δράσης, όπως τροποποιήθηκε, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η ευθύνη που αναθέτει η εν λόγω κοινή δράση στην Eulex Κοσσυφοπέδιο αφορά αποκλειστικώς πράξεις που έλαβαν χώρα, ή υποχρεώσεις ή απαιτήσεις που γεννήθηκαν ή δημιουργήθηκαν, κατά το μεταγενέστερο της 15ης Ιουνίου 2014 χρονικό διάστημα.

45 Όσον αφορά τους σκοπούς που επιδιώκει η κοινή δράση 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, από την αιτιολογική σκέψη 6 της αποφάσεως 2014/349 συνάγεται ότι η τελευταία εκδόθηκε προκειμένου να αντιμετωπιστεί μια κατάσταση που ενδέχεται να επιδεινωθεί και να εμποδίσει την επίτευξη των στόχων της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, όπως εκτίθενται στο άρθρο 21 της Συνθήκης ΕΕ. Η παρεχόμενη με την παρούσα απόφαση ερμηνεία, σύμφωνα με την οποία, δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 5, της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, η Eulex Κοσσυφοπέδιο υποκαταστάθηκε στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ή των προσώπων που ήταν προηγουμένως υπεύθυνα για την εκτέλεση της αποστολής, συνάδει προς τον σκοπό της αποφάσεως 2014/349, ο οποίος συνίσταται στην ενίσχυση της αποστολής που έχει ανατεθεί στην Eulex Κοσσυφοπέδιο.

46 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το άρθρο 16, παράγραφος 5, της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, έχει την έννοια ότι, από τις 15 Ιουνίου 2014 και στο εξής, μεταβιβάζει στην Eulex Κοσσυφοπέδιο, κατ' αρχήν, την ευθύνη για κάθε απαίτηση και υποχρέωση, η οποία έχει ήδη γεννηθεί ή πρόκειται να γεννηθεί, στο πλαίσιο της εκτελέσεως της εντολής που έχει ανατεθεί στην Eulex Κοσσυφοπέδιο και, ως εκ τούτου, έχει την έννοια ότι, από την ίδια αυτή ημερομηνία, η Eulex Κοσσυφοπέδιο υποκαθίσταται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ή των προσώπων που ήταν προηγουμένως υπεύθυνα για την εκτέλεση της αποστολής, και όσον αφορά τις εν εξελίξει ένδικες διαδικασίες.

47 Κατά συνέπεια, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 16, παράγραφος 5, της κοινής δράσης 2008/124, όπως τροποποιήθηκε, έχει την έννοια ότι, από τις 15 Ιουνίου 2014 και στο εξής, η Eulex Κοσσυφοπέδιο πρέπει να θεωρείται ότι υπέχει την ευθύνη και, ως εκ τούτου, ότι νομιμοποιείται παθητικά, στο πλαίσιο κάθε αγωγής με αντικείμενο τις συνέπειες της εκτελέσεως της αποστολής που της έχει ανατεθεί, ακόμη και αν τα πραγματικά περιστατικά στα οποία ερείδεται η αγωγή έλαβαν χώρα πριν από τις 12 Ιουνίου 2014, ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ η απόφαση 2014/349.

Επί των δικαστικών εξόδων

48 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 16, παράγραφος 5, της κοινής δράσης 2008/124/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 4ης Φεβρουαρίου 2008, σχετικά με την Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιβολή του κράτους δικαίου στο Κοσσυφοπέδιο, Eulex Κοσσυφοπέδιο, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2014/349/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2014, έχει την έννοια ότι, από τις 15 Ιουνίου 2014 και στο εξής, η αποστολή για την επιβολή του κράτους δικαίου στο Κοσσυφοπέδιο, καλούμενη, κατά το άρθρο 1 της εν λόγω κοινής δράσης, «Eulex Κοσσυφοπέδιο», πρέπει να θεωρείται ότι υπέχει την ευθύνη και, ως εκ τούτου, ότι νομιμοποιείται παθητικά, στο πλαίσιο κάθε αγωγής με αντικείμενο τις συνέπειες της εκτελέσεως της αποστολής που της έχει ανατεθεί, ακόμη και αν τα πραγματικά περιστατικά στα οποία ερείδεται η εν λόγω αγωγή έλαβαν χώρα πριν από τις 12 Ιουνίου 2014, ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ η απόφαση 2014/349.

(υπογραφές)